

Marianne Viinanen

OHJAAJAN ROOLI LYHYTELOKUVATUOTANNOSSA

Opinnäytetyö
Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma

Lokakuu 2016

MAMK

University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p style="font-size: 2em; margin: 0;">MAMK</p> <p style="margin: 0;">University of Applied Sciences</p>	<p>Opinnäytetyön päivämäärä</p> <p>19.10.2016</p>
<p>Tekijä(t) Marianne Viinanen</p>	<p>Koulutusohjelma ja suuntautuminen Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma</p>
<p>Nimeke</p> <p>Ohjaajan rooli lyhytelokuvatuotannossa</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyö käsittelee ohjaajan roolia ja työtehtäviä lyhytelokuvatuotannossa. Teoriaosuudessa käydään yleisesti läpi elokuvatuotannon kolme vaihetta, jotka ovat esituotanto, tuotanto ja jälkituotanto, sekä paneudutaan tarkemmin näihin vaiheisiin lyhytelokuvatuotannon kannalta. Opinnäytetyössä perehdytään ohjaajan rooliin ja työtehtäviin tuotannon aikana. Teoriaosuudessa käydään läpi myös teoria hyvästä yhteistyöstä ja vuorovaikutuksesta sekä käsitellään ohjaajan ja tuottajan yhteistyötä tuotannon aikana.</p> <p>Käytännön osuus muodostuu Wolverhamptonin yliopistossa, keväällä 2016 kuvatun lyhytelokuvan tuotannosta. Lyhytelokuva, Forgiveness, toimi lopputyönä elokuva- ja videotuotannon koulutukselle. Käytännön osiossa käydään läpi Forgiveness-lyhytelokuvan esituotanto, tuotanto ja jälkituotanto sekä perehdytään ohjaajan rooliin ja työtehtäviin näissä vaiheissa.</p>	
<p>Asiasanat (avainsanat)</p> <p>Ohjaajat, elokuvaohjaajat, tuottajat, elokuvatuottajat, elokuvatuotanto, lyhytelokuvat, elokuvaus</p>	
<p>Sivumäärä</p> <p>28</p>	<p>Kieli</p> <p>Suomi</p>
<p>Huomautus (huomautukset liitteistä)</p>	
<p>Ohjaavan opettajan nimi</p> <p>Tomi Numento</p>	<p>Opinnäytetyön toimeksiantaja</p>

DESCRIPTION

	Date of the bachelor's thesis 19 October 2016
Author(s) Marianne Viinanen	Degree programme and option Business Information Technology
Name of the bachelor's thesis Director's role in a short film production	
Abstract <p>This thesis addressed the role and tasks of a director in a short film production. The theory part of the thesis consisted of going through the three stages of film production which were pre-production, production and post production. The theory part dealt with these stages in a short film production. The thesis addressed the director's role and tasks during the whole production. The theory part also introduced a theory of what is good cooperation and interaction in a workplace and what is the cooperation between a director and a producer in a film production like.</p> <p>The practical part of the thesis involved a short film production which took place at the university of Wolverhampton in the spring of 2016. The short film, Forgiveness, was a final work for the video and film production studies. The practical part consisted of going through the pre-production, production and post production of Forgiveness, the short film, and the role and tasks of the director in these stages.</p>	
Subject headings, (keywords) Directors, film directors, producers, film producers, film productions, short films, cinematography	
Pages 28	Language Finnish
Remarks, notes on appendices	
Tutor Tomi Numento	Bachelor's thesis assigned by

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	OHJAAJAN ROOLI LYHYTELOKUVATUOTANNON ERI VAIHEISSA.....	2
2.1	Esituotanto	3
2.1.1	Käsikirjoitus ja kuvakäsikirjoitus	6
2.1.2	Kuvauslistat.....	9
2.1.3	Kuvauspaikat.....	9
2.2	Tuotanto.....	10
2.2.1	Ohjaaja ja näyttelijät	10
2.2.2	Ohjaaja ja kuvausryhmä.....	11
2.3	Jälkituotanto.....	11
2.3.1	Editointi.....	12
2.3.2	Markkinointi	13
3	OHJAAJA-TUOTTAJA -YHTEISTYÖ LYHYTELOKUVATUOTANNOSSA	13
3.1	Yhteistyö ja vuorovaikutus	14
3.2	Ohjaajan ja tuottajan yhteistyö tuotannon aikana.....	16
4	FORGIVENESS-LYHYTELOKUVAPROSESSI	OHJAAJAN
	NÄKÖKULMASTA	16
4.1	Esituotanto	17
4.2	Tuotanto.....	20
4.3	Jälkituotanto.....	24
5	YHTEENVETO	25
	LÄHTEET	27

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä perehdytään ohjaajan rooliin ja työtehtäviin lyhytelokuvatuotannossa. Opinnäytetyön teoriaosuudessa käydään läpi lyhytelokuvatuotannon eri vaiheita. Vaiheet on jaoteltu esituotantoon, tuotantoon ja jälkituotantoon ja niiden alalukuihin. Työssä käsitellään ohjaajan roolia niin taiteellisen näkemyksen kuin johtamisen näkökulmasta näissä vaiheissa sekä ohjaajan ja tuottajan yhteistyötä elokuvatuotannossa. Opinnäytetyö on rajattu käsittelemään vain opiskelijälähtöisen lyhytelokuvaprojektin tuotantoa, ja näin ollen siitä on jätetty pois muun muassa rahoitussuunnitelmien ja taustatutkimustyön käsittely.

Työn toiminnallinen osio muodostuu ”Forgiveness”-lyhytelokuvan tuotannosta, joka oli lopputyönä video- ja elokuvatuotannon koulutukselle, johon osallistuin vaihto-oppilaana lukuvuoden 2015—2016.

Lyhytelokuva muodostui kevään 2016 aikana olleesta kolmesta moduulista, jotka olivat *Major project: video and film production*, *Collaborative video and film production* ja *Post production professional techniques*. Nämä kurssit kattoivat oman lyhytelokuvan kuvaamisen sekä kahden muun lyhytelokuvan tuotantoon osallistumisen. Esituotantoa käsittelevä *Pre-production*-moduuli suoritettiin jo syksyn 2015 aikana. Esituotannon aikana etsittiin kuvauspaikkoja, kirjoitettiin käsikirjoitusta, järjestettiin näyttelijöille koe-esiintymisiä ja tuotettiin ohjaaja-tuottaja pareittain kolmen minuutin lyhytelokuva, jonka tarkoituksena oli harjoitella erilaisia kuvaustekniikoita tai syventää henkilöhahmoja tulevaa, noin kahdeksan minuutin lyhytelokuvaa varten.

Post production-moduulin aikana keskityimme lyhytelokuvan jälkituotantoon ja -markkinointiin. Moduulin lopputyönä oli saada aikaan lyhytelokuvalla juliste, tietopaketti medialle ja lehdistölle sekä elokuvan distribuutio, eli levikkiversio.

Collaborative-moduulin aikana jokaisen täytyi osallistua ainakin kahden muun lyhytelokuvan tekoon. Itse osallistuin kahteen lyhytelokuvaan, toisessa hoidin kameratyön ja toisessa editoin lyhytelokuvan. Moduulin aikana pidettiin viikkopäiväkirjaa, jonka lisäksi kaikki omaan rooliin tarvittavat dokumentit palautettiin raporttien kanssa lopputyönä.

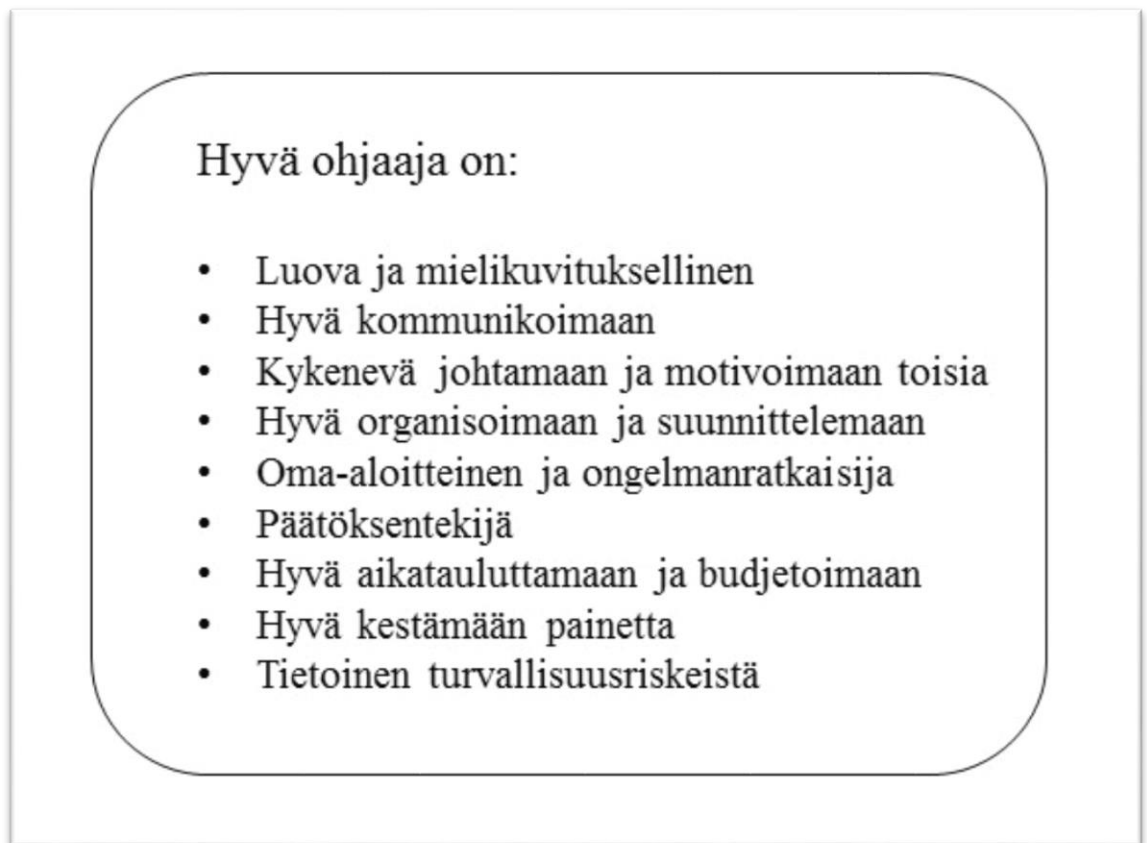
Major project-moduulin aikana keskityttiin tekemään omaa, noin kahdeksan minuuttista lyhytelokuvaa. Lopputyönä oli siis saada aikaan elokuva ja kirjoittaa siihen liittyvät itsearviointi ja raportti. Kaikki tuotantovaiheet toteutettiin kevään aikana ja valmis lyhytelokuva esitettiin koulutuksen valmistumisseminaarissa kesällä.

Lyhytelokuva tehtiin kokonaan opiskelijatuotantona, joten ulkopuolista rahoitusta ei sillä näin ollen ollut. Muutama tuotantotiimin jäsen tuli yliopiston ulkopuolelta. Toiminnallisessa osuudessa käsitellään tuotannon eri vaiheita omasta, ohjaajan, näkökulmastani.

2 OHJAAJAN ROOLI LYHYTELOKUVATUOTANNON ERI VAIHEISSA

Ohjaajan tehtävä on tuoda käsikirjoitus eloon, valvoa kuvausryhmän toimintaa, harjoittaa näyttelijöitä ja pitää huolta kuvausaikataulusta kuvauspaikalla. Ohjaaja tuo saumattomasti yhteen näyttelijät ja kuvausryhmän. Ohjaajalla on hyvä olla tietämystä niin näyttelemisestä kuin elokuvaamisesta sekä eri kameranlinssien käytöstä. Ohjaaja käyttää työssään luovuuttaan, organisaatiokykyään ja teknisiä tietojaan hallitessaan koko tuotantoa. (Media College 2016.)

Työssään ohjaajalla täytyy olla muun muassa hyvät viestintä- ja organisointitaidot. Ohjaajalta vaaditaan tiettyä joustavuutta työtunneissa ja työmäärässä (Kuva 1) (National Careers Service 2016).

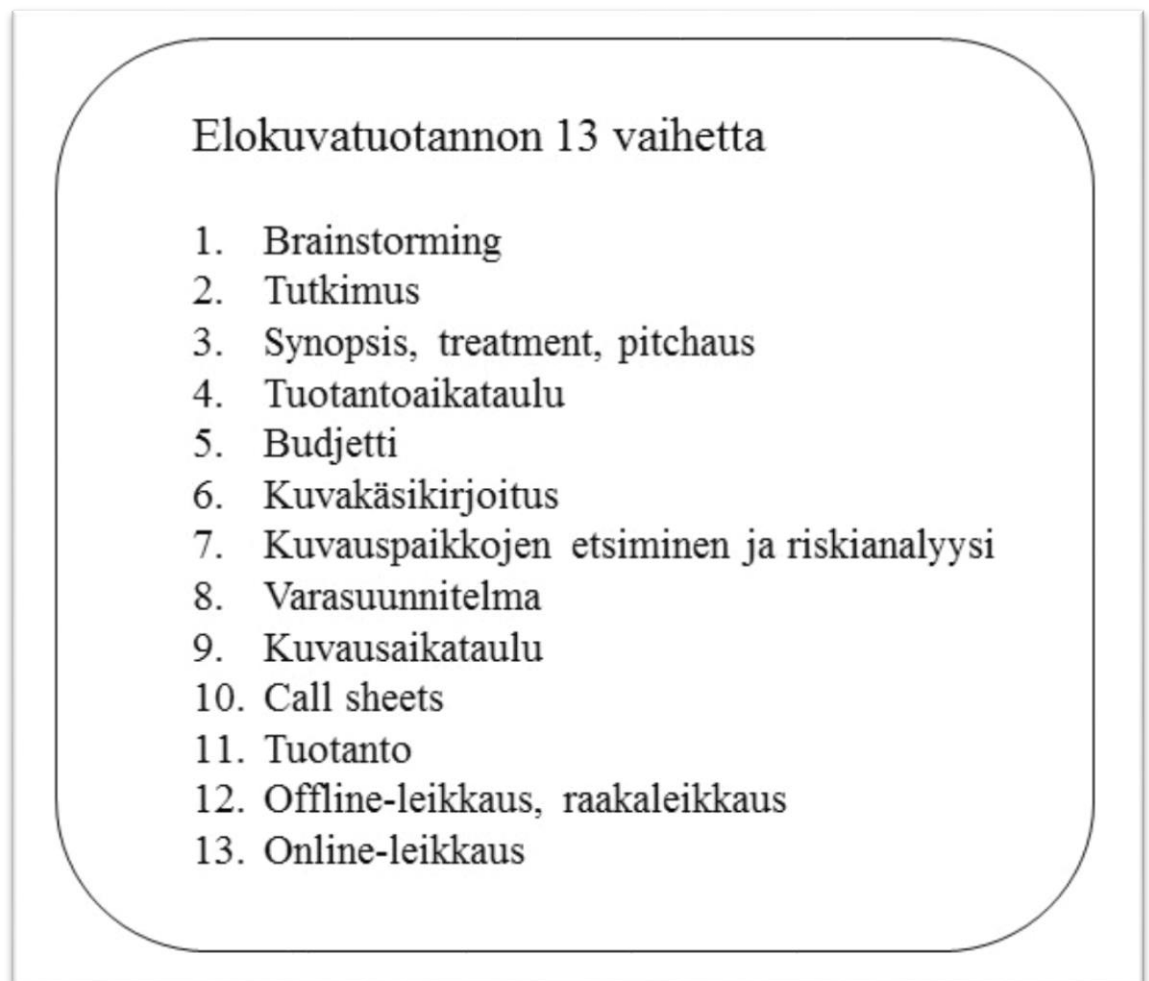
KUVA 1. Ohjaajalle tärkeitä ominaisuuksia (National Careers Service 2016)

Esituotantovaiheessa ohjaajalla on vastuullaan tärkeitä päätöksiä, kuten esimerkiksi näyttelijöiden valitseminen, kuvausryhmän kokoaminen ja kuvauspaikkojen etsiminen ja niistä päättäminen. Tuotannon aikana kuvauspaikalla ohjaaja on vastuussa kuvausryhmästä, johon kuuluu kameramiehen lisäksi valo- ja äänimiehet, sekä taideosasto ja erikoistehosteet. Ohjaaja on vastuussa myös näyttelijöistä ja heidän harjoittelemisestaan ja suorituksistaan koko tuotannon sekä kuvausten aikana. Jälkituotannon aikana ohjaaja valvoo editointia ja pitää huolen siitä, että hänen näkemyksensä näkyy valmiissa elokuvassa. (Creative Skillset, 2016)

2.1 Esituotanto

Elokuvan esituotantovaiheeseen yleisesti kuuluu muun muassa taustatyö, ennakkotutkimus, roolitus, käsikirjoituksen kirjoittaminen, viimeistely ja harjoittelu, lokaatioiden, eli kuvauspaikkojen etsiminen sekä tuotantoaikataulun ja budjetin laatiminen. (Elokuvantaju 2016.)

Elokuvan koko tuotanto voidaan jakaa jopa 13 eri tuotantovaiheeseen, joista 10 ensimmäistä kuuluvat esituotantovaiheeseen (Kuva 2). Jo tämä osoittaa esituotantovaiheen tärkeyden; esituotantovaiheen tarkoitus on saada elokuva kaikilta osa-alueilta mahdollisimman valmiiksi niin, että jälkituotannon lisäksi jäljelle jää vain itse kuvaaminen. Esituotanto varmistaa, että kaikki tiimin jäsenet tietävät, mitä kuvataan ja missä. Asiakasprojekteissa ja projekteissa, joissa elokuvalla on ulkopuolinen rahoitus, esituotantovaihe on erityisen tärkeä, sillä tällä vaiheella osoitetaan projektin kannattavuus ja myydään se asiakkaalle. (James 2016.)

KUVA 2. Elokvatuotannon 13 vaihetta (James 2016)

Esituotanto alkaa idealla elokuvasta. Tuotantotiimi järjestää *brainstorming*-istunnon, jonka aikana on tarkoitus laajentaa alkuperäistä ideaa ja keksiä uusia ideoita alkuperäisen tueksi. Ideointia seuraa tutkimustyö. Tutkimusvaiheessa etsitään itse tietoa elokuvan aiheesta ja sen tueksi. Tässä vaiheessa myös etsitään jo olemassa olevia tutkimuksia

ja статистиikkaa tukemaan elokuvassa käsiteltäviä aiheita. Esituotannon alkupuolen ideoinnin ja tutkimusten jälkeen on vuorossa synopsisen ja treatmentin kirjoittaminen, sekä elokuvan pitchaaminen. Pitchauksessa synopsisen ja treatmentin tarkoitus on myydä elokuva kuulijalle, joka usein on myös elokuvan rahoittaja. Synopsis on lyhyt tiivistelmä elokuvasta, ja se on tarkoitus kirjoittaa siten, että kuulijalla herää mielenkiinto elokuvaa kohtaan. Treatment taas on noin sivun mittainen teksti, joka selventää kuulijalle enemmän elokuvan käytännön puolta, eli mitä ollaan tekemässä ja miten. (James 2016.)

Kun elokuvan idea on saatu myytyä rahoittajalle, on vuorossa käsikirjoituksen kirjoittaminen ja viimeistely, sekä tuotantoaikataulun, budjetin ja kuvakäsikirjoituksen laatiminen. Käsikirjoitus on hyvä olla valmiina ennen kuin aletaan laatia aikataulua ja budjettia. Aikataulussa tulee olla selkeästi esillä mitä kohtauksia kuvataan ja minä päivänä, sekä kullekin päivälle oma lista tarvittavista laitteista ja varusteista. Budjetin laadinnassa otetaan huomioon, kuinka paljon rahaa on käytettävänä ja mikä on tarpeellista. Tuotannon aikana on tärkeää pysyä budjetin rajoissa, sillä rahat usein tulevat ulkopuoliselta rahoittajalta, joten kyse on liiketoiminnasta. Käsikirjoituksen pohjalta tehdään kuvakäsikirjoitus, joka helpottaa kohtausten hahmottamista etukäteen. (James 2016.)

Kuvauspaikkojen etsimisessä on tärkeää käydä fyysisesti paikan päällä katsomassa paikan soveltuvuus elokuvalle, ja ottaa siitä lokaatiokuvia muulle tuotantoryhmälle nähtäväksi. Jokaisesta kuvauspaikasta täytyy tehdä riskianalyysi, jossa listataan mahdolliset tilanteet, joista voi aiheutua vaaraa sekä niiden ennaltaehkäiseminen. Tässä vaiheessa laaditaan myös varasuunnitelma, jos tuotannossa menee jotain vikaan. (James 2016.)

Viimeisenä laaditaan kuvausaikataulu ja *call sheet* (Kuva 3). Kuvausaikataulusta selviää yksityiskohtaisesti, mitä kohtauksia kuvataan, milloin kuvataan ja kuinka pitkään. *Call sheet* on dokumentti, johon kootaan kyseessä olevan kuvauspäivän kaikki tarvittava informaatio samalle paperille. Jokaisesta kuvauspäivästä laaditaan oma *call sheet*, josta ilmenee mihin aikaan kunkin tuotantotiimin jäsenen ja näyttelijän täytyy olla kuvauspaikalla ja mitä kohtauksia kuvataan. (James 2016.)

Working Title: Title Of Work
Day Of Production

Locations	Date	
<u>Fazallex Canal</u>	28th	Call Time: 09:30
Curzon Street		Break: 12:35
<u>Carpark</u>		Wrap Time: 18:00

Crew	Role	Contact Details
<u>Calum Wilkes</u>	Cameraman	
Luke James	Producer	
Jodie Hadley	Director	
<u>Megan Silvester</u>	Assistant Director	

Cast	Set Call	Contact Details
<u>Lauren Milwain</u>	10:00	
George Hutton	10:00	
Jonas Woodward	10:00	

Emergency Contacts	
Nearest Police Station	<u>Digbeth Police Station</u>
Ambulance/Hospital	Dudley Road Hospital
BOA	01213599300

Location 1	Shot	Start/Finish
Curzon Street Millennium Point Car park	Shot 18	Start: 10:15 Finish: 12:30
	Shot 19	
	Shot 20	
	Shot 21	
Location 2	Shot	Start/Finish
<u>Fazallex Canal</u>	Shot 7	Start: 13:30 Finish: 18:00
	Shot 8	
	Shot 9	
	Shot 10	

KUVA 3. Esimerkki *call sheet* -dokumentista (James 2016)

Tässä opinnäytetyössä käsitellään kuitenkin vain opiskelijatyönä tehdyn lyhytelokuva-projektin esituotantovaiheita. Koska lyhytelokuva tehtiin täysin opiskelijatyönä ja ilman ulkopuolista rahoittajaa, ei tässä opinnäytetyössä käsitellä esimerkiksi taustatyötä, ennakkotutkimusta tai rahoitussuunnitelmaa. Kyseessä olevan lyhytelokuvan esituotantovaiheet olivat käsikirjoituksen ja kuvakäsikirjoituksen laatiminen, kuvauslistojen laatiminen ja lokaatioiden, eli kuvauspaikkojen etsiminen.

2.1.1 Käsikirjoitus ja kuvakäsikirjoitus

Esituotantovaiheessa kirjoitetaan käsikirjoitus (Kuva 4). Lyhytelokuvatuotannossa käsikirjoituksen merkitys korostuu, sillä nollabudjetilla ja muutenkin vähäisen resurssin tuotannossa täytyy luottaa käsikirjoituksen vahvuuteen (Leino 2003, 96).

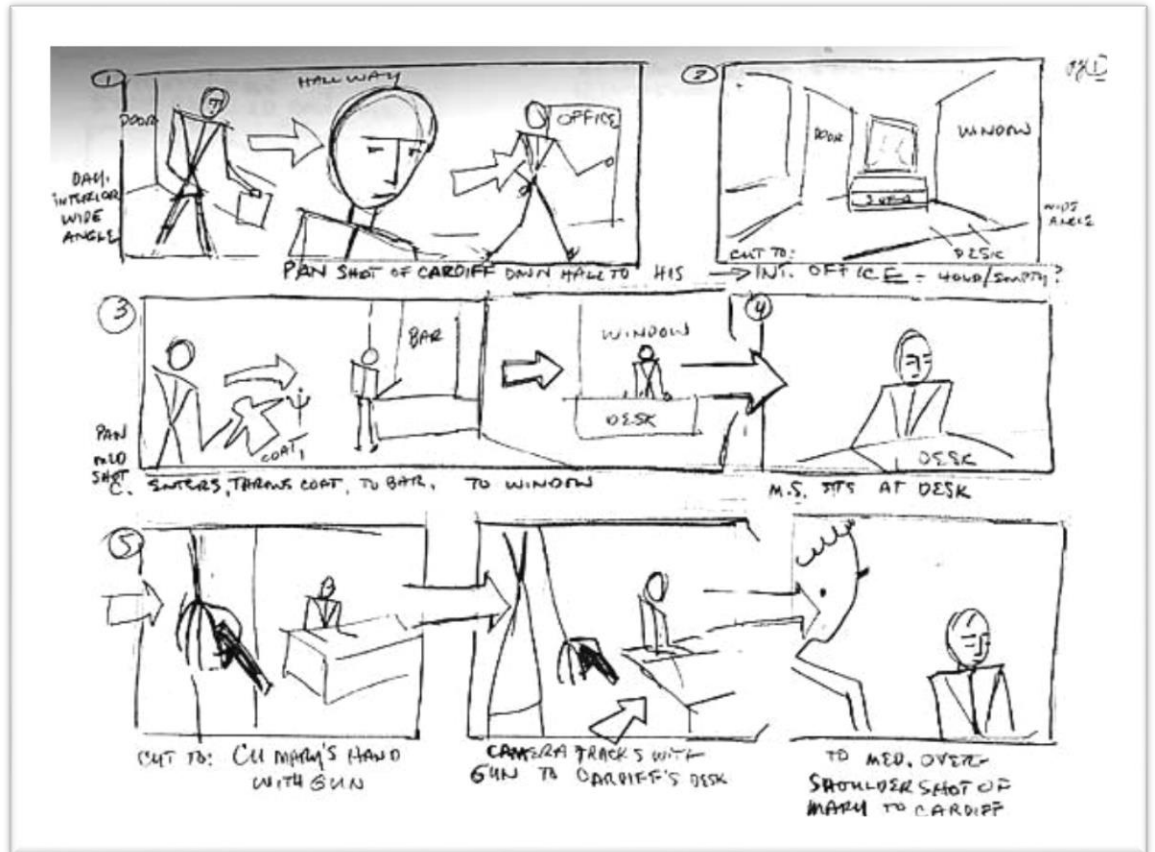
Lyhytelokuvan käsikirjoituksen kirjoittaminen poikkeaa kokopitkän elokuvan käsikirjoittamisesta siten, että kokopitkän elokuvan henkilöt rakentuvat ja kehittyvät koko elokuvan ajan ja usein katsoja pääsee syvälle henkilöön ja hänen tarinaansa, toisin kuin lyhytelokuvassa. Lyhytelokuvassa henkilöt ovat suoraviivaisempia ja esitetty yksinkertaisemmin. Toisin kuin kokopitkässä elokuvassa, lyhytelokuvassa henkilöiden taustat ovat toisarvoisia asioita. Lyhytelokuvan nimensä mukaisen lyhyiden kannalta on tärkeää, että tärkeisiin asioihin mennään suoraan elokuvan alussa, eikä jätetä elokuvaa niin sanotusti ”takapainotteiseksi”, jolloin juonenkäänteitä säästettäisiin elokuvan loppupuolelle. (Hirvonen 2003, 49—50.) Lyhytelokuvassa keskitytään vain yhteen päähenkilöön, eikä näin ollen siinä nähdä sivuhenkilöitä tai -juonia, sillä ne usein saavat katsojan harhautumaan päätarinasta (Leino 2003, 53).

	BLUE Revision - 6-19-07	1.*
1	EXT. OJA (VEDENALAISTA KUVAA) -- NIGHT	1
	Peilityyni vesi. Kuun valo osuu siihen. Kuunvalon täyttää juokseva varjo. Kädet uppoavat veteen. Suttuista, likaista, harmaanruskeaa vettä. Vesi velloaa, sekoittuu entistä enemmän. Muta nousee pohjasta veteen. Hämärästi näkyvät, sormet jotka harovat tyhjää. Pikkupojan ääni kuuluu pinnalta, vaimeasti kuin seinän takaa.	*
	PIKKUPOIKA (O.S.) Baltsu!	
	Vesi pyörii, kädet (Juhani 7v) harovat. Välillä harovat miehen kädet (Erik), välillä nuoren teinin kädet (Juhani 13v), välillä Nuoren miehen kädet (Salmi). Vesi roiskuu.	*
2	EXT. METSÄ/OJA.1971.SYKSY -- EVENING	2
	Sataa kaatamalla, salamoi ja ukostaa. Vesivana kulkee mutaista maata pitkin.	
	Tumma ilta, miltei yö. Kaatosade piiskaa maata, ropisee puiden lehdistä, maaperä on liejuista, upottavaa mutaa. Kaksi ääntä, pieni poika ja aikuinen mies huutavat etäällä Baltazaria. Välillä aikuinen vislaa.	
	Nyt pikkupojan ääni kuuluu aivan läheltä. Pikkupojan kengät polkevat roiskuvaa kuraa.	*
	PIKKUPOIKA (O.S.) Baltazar! Baltsu!	
	Mies huutelee jossain vähän kauempana Baltazaria, kutsuvislauksia. Puiden alimmat oksat taipuvat pienten jalkojen edestä. Äkkiä jalat pysähtyvät. Pojan ääni on dikemminkin kuiskaus.	*

KUVA 4. Katkelma Tummiin perhosten koti -elokuvan käsikirjoituksesta (Solar Films Inc Oy)

Käsikirjoituksen valmistuttua on tapana järjestää *table reading* -tapaaminen, jolla tarkoitetaan tapaamista, jossa näyttelijät istuvat alas kuvausryhmän, tuottajan, ohjaajien ja

muiden elokuvan tuotannolle tärkeiden henkilöiden kanssa ja lukevat käsikirjoituksen läpi. Tämän tarkoituksena on saada ensituntuma käsikirjoituksen ja näyttelijöiden suhteeseen, näyttelijöiden keskinäiseen suhteeseen sekä käsikirjoituksen pituuteen. Käsikirjoituksen pituudesta saadaan karkea arvio itse elokuvan pituudesta.

KUVA 5. Esimerkki kuvakäsikirjoituksesta (Digital Animation 2016)

Käsikirjoituksen pohjalta tehdään *storyboard*, eli kuvakäsikirjoitus (Kuva 5). Kuvakäsikirjoitus ei ole tuotannon kannalta pakollinen, mutta se helpottaa hahmottamaan miltä kohtausten tulisi näyttää visuaalisesti. Jokainen kohtaus puretaan yksittäisiksi otoksiksi ja piirretään paperille, nykyään useimmiten digitaalisesti, esimerkiksi piirtopöydän avulla. (Digital Animation 2016.) Kuvakäsikirjoituksen voi tehdä joko ohjaaja yksin, tai yhteistyössä pääkuvaajan (DOP, *director of photography*) kanssa. Kuvien laadulla ja piirtämistaidoilla ei kuvakäsikirjoitusta laatiessa ole mitään merkitystä, kunhan ajatus tulee selväksi kaikille. Kuvakäsikirjoitukseen ei sisällytetä repliikkejä, mutta on hyvä vähintäänkin numeroida kuvat ja kirjoittaa näkyville kuvakoot kahdeksan kuvakoon järjestelmästä. Halutessaan voi myös kirjoittaa pienen selostuksen siitä, mitä kuvassa tapahtuu. (Aaltonen 2002, 138—139.)

2.1.2 Kuvauslistat

Shot lists, eli kuvauslistat, ovat dokumentteja, joilla kuvataan yksityiskohtaisesti kaikki elokuvassa tarvittavat otokset (Kuva 6). Listalle ei ole mitään virallista formaattia, mutta siinä tulisi ainakin olla merkittynä oton numero, kuvakoko, kameran liike ja lyhyt kuvailu otosta. Tuotannosta ja tiimistä riippuen listat tekee joko ohjaaja, pääkuvaaja tai molemmat yhteistyössä. Kuvauslistaa tehdessä voi käyttää apuna aiemmin tehtyä kuvakäsikirjoitusta. (Moura 2015.)

Production Title: Memento		Director: Christopher Nolan		Cinematographer: Wally Pfister	
SHOT #	LOCATION	SHOT TYPE	CAMERA ANGLE	CAMERA MOVEMENT	SHOT DESCRIPTION (subject, action, lighting, etc.)
#1	Ext.	EST-MS	LA	Tilt	Photo Changing hands; Dark, Tilt to move up/down
#2	Ext.	MCU	LA	Steadicam	Lower Body, Dark, Replacing something in pocket
#3	Ext.	CU	EL	Steadicam	Face Shown, Half of face it.
#4	Ext.	XCU	TH	Rack Focus	Blood on floor, flowing in reverse
#5	Ext.	XCU	HA	Rack Focus	Bullet on floor
#6	Ext.	XCU	LA	Rack Focus	Glasses on floor, Dimly lit
#7	Ext.	MS	POV-Leonard	Rack Focus	Man on floor, Blood Surrounding him
#8	Ext.	MLS	LA	Tilt	Leonard Retrieving gun backwards, Kneeling down
#9	Ext.	XCU	HA	Rack Focus	Bullet Flowing Backwards, Dark shadows from under
#10	Ext.	XCU	LA	Rack Focus	Glasses falling in reverse, Dark shadows to the left
#11	Ext.	MS	POV-Leonard	Dolly	Man's body falling in reverse, Mixed Light, Shadows
#12	Ext.	XCU	TH	Dolly-in	Close up of Bullet being ejected from gun in reverse, gun in shadow
#13	Ext.	MCU	LA	Dolly-Out	Leonard shooting gun, half shaded, light through window
#14	Ext.	CU	OTS-2S	Rack Focus	Leonard face in shadow, light striking on floor

KUVA 6. Esimerkki kuvauslistasta (Moura 2015)

2.1.3 Kuvauspaikat

Kuvauspaikalla on suuri merkitys tuotannon onnistumiselle. Oikeanlaisen kuvauspaikan löytäminen voi olla vaikeaa, varsinkin jos budjetti ja matkustusmahdollisuudet ovat rajalliset. Isommassa produktionissa käytetään usein erillistä, tuotannon ulkopuolista *location scouttia*, eli henkilöä, joka etsii ammattitaitoisesti tuotannolle ideaalisen kuvauspaikan. Pienen budjetin lyhytelokuvissa kuitenkin kuvauspaikat pyritään etsimään jo olemassa olevan tuotantohenkilöstön voimin välttyäkseen lisäkustannuksilta.

Lyhytelokuvissa, varsinkin opiskelijatuotannoissa, on elokuvan tapahtumapaikat hyvä sijoittaa oman oppilaitoksen läheisyyteen. Tällöin kuvaustarvikkeiden logistiikka on helpompi järjestää. (Leino 2003, 96.)

2.2 Tuotanto

Itse tuotanto on tärkein lyhytelokuvan vaiheista. Tässä vaiheessa keskitytään vain ja ainoastaan kuvaamiseen. Jos, ja kun esituotantovaihe on tehty tarpeeksi hyvin, on kaikki valmiina elokuvan kuvaamista varten, eikä tässä vaiheessa pitäisi enää tulla mitään yllätyksiä. Lyhytelokuvatuotannossa voidaan käyttää niin ammattilaiskameroita kuin puoliammattilaiskameroitakin. Pienen budjetin elokuvissa usein käytetään myös järjestelmäkameroita, joilla saa tuotettua HD-laatuista videokuvaa.

2.2.1 Ohjaaja ja näyttelijät

Tuotannon aikana ohjaajan vastuulla on pitää huoli näyttelijöistä, sekä näyttelijöiden ja kuvausryhmän yhteistyöstä.

KUVA 7. Ohjaaja blokkaa näyttelijöitä kuvauspaikalla (Pasquine 2009)

Kuvauspaikalla ohjaaja hoitaa näyttelijöiden blokkauksen kohtausta varten (Kuva 7). Blokkauksella tarkoitetaan näyttelijöiden ja kameran sijaintia ja liikkeitä suhteessa toisiinsa. Blokkausta voidaan pitää eräänlaisena kohtausten harjoitteluna, sillä ennen jokaista kohtausta ohjaajan tulisi blokata kohtaus näyttelijöiden ja kameran kanssa, jotta kaikki varmasti tietävät mitä tulee tapahtumaan. Blokkauksen tulisi olla vuorovaikutteista; näyttelijöillä tulisi olla idea ja oma käsitys siitä, millainen kohtaus on. Ennalta tehdyt kuvauslistat ja kuvakäsikirjoitus helpottavat blokkauksista, sillä niiden avulla ohjaaja näkee tarkalleen, millaisia kuvia on suunniteltu. (Pasquine 2009.)

2.2.2 Ohjaaja ja kuvausryhmä

Kuvauspaikalla ohjaaja valvoo kuvausryhmän työskentelyä ja pitää huolen siitä, että koko tuotantotiimi toimii saumattomasti. Kuvauspaikalla ohjaaja määrää kameran sijainnin ja kamerakulman kullekin kohtaukselle. Kun ohjaaja on blokkannut kohtauksen näyttelijöiden kanssa, on tapana kuvata ensimmäiseksi niin kutsuttu *master shot*, joka on laajakuvaa ja jossa näkyvät kaikki sillä hetkellä kohtauksessa mukana olevat. Tällä otolla saadaan varmistettua, että kohtauksesta on aina olemassa varavaihtoehtona laaja master-otto, jos muissa yksittäisissä ottoissa on jotain vikaa. Ohjaaja myös valvoo valaistuksen rakentamista jokaiselle kohtaukselle. Tärkeää on muistaa, että kameran liikkuessa usein on myös tarpeellista muuttaa valaistusta siten, etteivät saman kohtauksen sisällä olevat otot näytä erilaiselta. (Filmmakers 2016.)

Masterin jälkeen kuvataan kuvauslistan mukaisesti jäljellä olevat otot, joita voivat esimerkiksi olla puolikuva, lähikuva, sekä kuvat, jotka vaativat kameraliikkeitä. Kuvausryhmä hyväksyttää ohjaajalla jokaisen kuvan ja sen rajauksen erikseen, ja ohjaajalla on aina viimeinen sana siitä. Mikäli ohjaaja niin päättää, on tarpeen vaatiessa kohtauksesta otettava useampi otto. (Filmmakers 2016.)

2.3 Jälkituotanto

Elokuvan jälkituotantovaiheeseen kuuluvat editointi, ja elokuvan markkinointi. Jotta editoinnissa pääsee alkuun, aloitetaan se niin kutsutulla *narrative*-leikkauksella, jossa kootaan koko tarina yhteen. Tätä vaihetta seuraavat *offline*- ja *online*-leikkaukset. Lyhytelokuvan markkinointiin kuuluvat press kitin kokoaminen, julisteiden suunnittelu ja elokuvan distribuutio-, eli levikkiversion teko.

2.3.1 Editointi

Ohjaajan tehtävä on valvoa editointia. Ohjaaja kirjoittaa muistiinpanot ja ohjeet editoijalle, jotta hän tietää mitä ohjaaja elokuvalta haluaa. Editoinnin edetessä on hyvä pitää säännöllisiä tapaamisia, jossa editoija näyttää ohjaajalle elokuvan edistymistä ja ohjaaja antaa tästä tarvittavaa palautetta ja ohjeistaa jatkossa. Kuvauspaikalla kamera-assistentti pitää kirjaa kuvattavista kohtauksista ja näistä syntyy *log sheets*, eli lokiarkit. Kuvausten jälkeen nämä arkit toimitetaan editoijalle ja niitä sekä klippejä vertaamalla hänen on helppo löytää jokaisen kohtauksen parhaimmat otot. Editointivaiheeseen kuuluu leikkaamisen lisäksi äänten editointi ja värien korjaus. Editoinnin alkaessa ohjaajan tehtävä on valita klipit ja kohtaukset, joita hän haluaa käyttää saadakseen elokuvasta visioonsa mukaisen. (My first job in film 2016.)

Editointia aloitettaessa on ensimmäisenä hyvä tehdä niin kutsuttu *narrative*-leikkaus. *Narrative*-leikkaus tarkoittaa leikkausta, jonka tarkoituksena on yksinkertaisesti leikata yhteen kaikki kohtaukset juonen kokoamiseksi. Tämä leikkaus on yleensä ensimmäinen vaihe elokuvaa leikatessa.

Narrative-leikkauksen jälkeen on vuorossa niin kutsutut *offline*- ja *online*-leikkaukset. Tämän kaksijakoisen leikkaustavan tarkoituksena on saada aikaan ensin *offline*-leikkaus, jossa elokuvaa leikataan kopioidulla kuvamateriaalilla, joka on alhaisempaa laatua, kuin lopullinen kuvamateriaali. Lopullista *online*-leikkausta varten kuvamateriaali korvataan täysilaatuisella, lopullisella kuvamateriaalilla. Alhaisempi laatuinen kuvamateriaali ei käytä yhtä paljon tietokoneen ja editointisovelluksen resursseja kuin täysilaatuinen, ja työskentely on näin ollen nopeampaa. (Final Cut Pro 7 User manual 2016.)

Offline-leikkauksen aikana elokuvasta tehdään niin kutsuttu *rough cut*, eli raakaleikkaus, johon ei vielä kuulu esimerkiksi värinkorjausta, äänten käsittelyä tai visuaalisia efektejä. Editoija hyväksyttää ohjaajalla *offline*-leikkauksen ja tässä vaiheessa kaiken pitäisi olla valmista ennen viimeisiä hienosäätöjä. *Offline*-leikkausta seuraa *online*-leikkaus. *Online*-leikkauksessa tehdään muun muassa edellä mainitut värien korjailu, äänten editointi ja tarvittavat efektit kuvaan ja ääneen. Ennen kuin *online*-leikkaus aloitetaan, täytyy juonen kannalta elokuvassa olla kaikki paikoillaan. (Cyber College 2016.)

2.3.2 Markkinointi

Elokuvan jälkituotantoon kuuluu elokuvan viimeistelyn, eli leikkauksen lisäksi muun muassa elokuvan markkinointi. Elokuvan markkinointiin kuuluu medialle ja lehdistölle elokuvasta tehtävä *press kit*-tietopaketti ja elokuvalle suunniteltavat julisteet. Isomman budjetin elokuvissa markkinoinnista huolehtii erikseen palkattu tiedottaja, mutta lyhytelokuvissa ja opiskelijaprojekteissa markkinointi hoidetaan usein itse. Tietopaketin ja julisteiden tekemiselle on monia eri tapoja, mutta seuraavissa kappaleissa esitellään yksi tavoista.

Press kit on tietopaketti, jonka tarkoituksena on antaa medialle ja lehdistölle kattava tieto elokuvasta. Tietopaketti on tapana suunnitella tulostettavaksi siten, että siinä on etu- ja takasivut sekä kaikki tarvittava informaatio sisälehdillä. Etusivuna usein käytetään elokuvalle suunniteltua julistetta ja takasivulta löytyvät tarvittavat yhteystiedot. Tietopakettiin täytyy ensimmäisenä sisällyttää elokuvan synopsis, joka on tiivistelmä elokuvasta. Synopsis on tarkoitus kirjoittaa siten, että se herättää mielenkiintoa lukijassa. (Raindance 2015.) Synopsiksen jälkeen tietopaketissa on usein mielenkiintoa herättäviä kuvia tuotannon eri vaiheista. Kuvien jälkeen tietopaketissa on ohjaajan ja tuottajan esittelyt sekä heidän lausuntonsa elokuvasta.

Seuraavilla lehdillä tietopaketissa on näyttelijöiden esittelyt. Esittelyyn kuuluu näyttelijöiden biografia, joka sisältää tietoa näyttelijöiden henkilökohtaisista taustoista ja esimerkiksi siitä, missä muissa projekteissa he ovat ennen kyseistä elokuvaa työskennelleet. Näyttelijöiden jälkeen listataan elokuvan parissa työskennelleen tiimin keskeiset henkilöt ja heidän saavutuksensa alalla. Tietopaketin loppuun voi sisällyttää elokuvan saamia arvosteluja sekä viimeiselle sivulle tarvittavat yhteystiedot. (Raindance 2015.)

3 OHJAAJA-TUOTTAJA -YHTEISTYÖ LYHYTELOKUVATUOTANNOSSA

Elokuvatuotanto on luonteeltaan lyhyt ja intensiivinen projekti. Elokuvaprojekti on työpaikka samalla tavalla kuin mikä tahansa työpaikka, tuotantoryhmän jäsenet ovat työtovereita ja elokuvatuotantoon pätevät yleiset työelämän yhteistyön lainalaisuudet. Hyvä yhteistyö työpaikalla on monen tekijän summa ja se vaatii jokaiselta työntekijältä

panostamista vuorovaikutukseen. Työyhteisössä tärkeitä avaintekijöitä ovat avoimuus, luottamus ja sitoutuneisuus. (Lehtinen 2014.)

3.1 Yhteistyö ja vuorovaikutus

Tärkeimpänä hyvän työyhteisön rakentamisessa on työntekijöiden keskinäinen luottamus ja sopimusten pitäminen. Työyhteisön luottamus lähtee esimiestasolta. Luottamukseen liittyy myös se, että osaa kuunnella ja on täten kykenevä sujuvaan yhteistyöhön. Luottamus mahdollistaa sujuvasti myös palautteen antamisen ja vastaanottamisen työyhteisön sisällä. Omien ajatusten julki tuominen ja kritiikin vastaanottaminen ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat jokaisen työpanokseen. Avoimuus työpaikalla tarkoittaa kaiken toiminnan läpinäkyvyyttä ja avoimuutta organisaatiossa. Avoimuuden esimerkki työyhteisöön tulee esimiestasolta; päätöksenteon ja tiedonkulun organisaation sisällä on tärkeä olla läpinäkyvää. (Lehtinen 2014.)

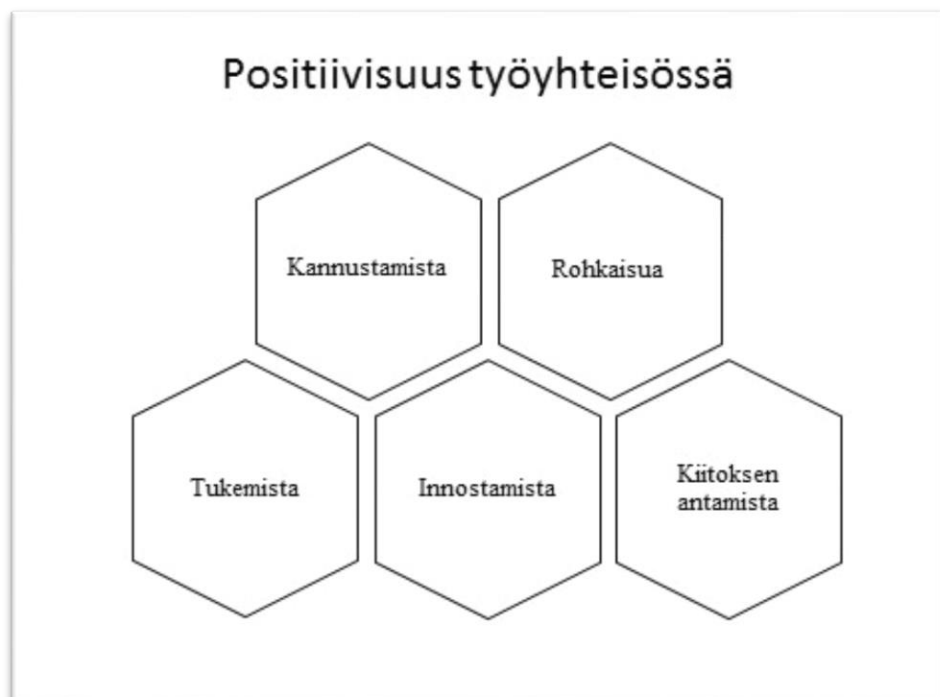
Dunderfeltin (2012) mukaan seitsemän avainta hyvään yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen ovat konkreettisuus, kuunteleminen, jämäkkyys, positiivisuus, yhteiset tavoitteet, sisäinen rauha ja hyväksyminen (Kuva 8).

KUVA 8. Seitsemän avainta hyvään yhteistyöhön (Dunderfelt 2012)

Ensimmäiset avaimet hyvään yhteistyöhön ovat konkreettisuus, kuunteleminen ja jämäkkyys. Konkreettisuus ja konkreettinen havainnointi ovat yhteistyön alku. Ongelmatilanteissa ja väärinkäsityksissä täytyy pyrkiä pääsemään ongelman alkulähteille, eli siihen, mitä todella on tapahtunut. On tärkeää tietää kaikki faktat työyhteisössä tapahtuneesta kohtaamisesta ennen kuin tekee tilanteesta omat tulkintansa. Toinen avain on kuunteleminen. Kuunteleminen ei ole vain toisen ihmisen puheen kuuntelemista ja myötäilemistä, vaan hyvä kuuntelija on aktiivinen ja empaattinen. Jämäkkyydellä tarkoitetaan oman mielipiteensä ja ajatusten rohkeaa ilmaisua. Tämä on perustana myös palautteen antamiselle ja vastaanottamiselle työyhteisössä. Jämäkkyä ihminen osaa ilmaista itseään muita kunnioittaen. (Dunderfelt 2012, 62—85.)

Positiivisuus ja yhteiset tavoitteet ovat tärkeitä avaimia hyvän vuorovaikutuksen kannalta. Positiivisuus on myönteisiä sanoja ja tekoja työyhteisössä. Se ei kuitenkaan ole yliampuvaa iloisuutta, kuten voisi ensimmäiseksi ajatella, vaan tilanteiden kohtaamista positiivisella tavalla ja asioiden katsomista positiivisesta näkökulmasta. Positiivisuutta työpaikalla voi ilmentää rohkaisevilla kehoituksilla tai muuten myötätuntoa osoittamalla (Kuva 9). Työpaikalla on tärkeää puhua avoimesti yhteisistä tavoitteista. Yhteisesti sovituille tavoitteille päästään kohti tehokkaampaa toimintaa ja yhteisymmärrystä. (Dunderfelt 2012, 93—106.)

KUVA 9. Positiivisuus työyhteisössä (Dunderfelt 2012)

Viimeisinä avaimina Dunderfelt mainitsee sisäisen rauhan ja hyväksymisen. Sisäisellä rauhalla tarkoitetaan luottamista kanssa työntekijöihin sekä rauhallisena pysymistä ristiriitatilanteissa. Rauhallisena teemme järkevämpiä päätöksiä sekä parempia ratkaisuja kuin ahdistuneena ja negatiivisen mielentilan vallitessa. Viimeisenä avaimena on hyväksyminen. Kun työyhteisössä vallitsevat ristiriidat ja ongelmatilanteet eivät ratkea, on tärkeää päästää irti negatiivisista tunteista ja hyväksyä tilanne. (Dunderfelt 2012, 118—130.)

3.2 Ohjaajan ja tuottajan yhteistyö tuotannon aikana

Tuottaja on elokuvan tekemisessä ensimmäinen tärkeä henkilö; tuottaja päättää onko käsikirjoitus toteutuksen arvoinen vai ei. Mikäli ohjaaja ei ole jo mukana käsikirjoitusta kirjoittaessa, on tuottajan tehtävä etsiä elokuvalle oikea ohjaaja. Jo ennen esituotantovaihetta elokuvasta ja sen teosta keskustellessaan tuottajan ja ohjaajan tulee jakaa samat ajatukset tulevista toimintamalleista. Heidän täytyy nauttia toistensa luottamusta, sillä on sanomattakin selvää, että tuottajan ja ohjaajan roolit elokuvatuotannossa saattavat olla osittain päällekkäisiä. (Filmmakers 2016.)

Esituotantovaiheessa tuottajan vastuulla on etsiä näyttelijät, kuvauspaikat sekä tehdä budjetti ja riskianalyysi. Tuottaja hyväksyttää ohjaajalla kuvauspaikat ja järjestää ohjaajan kanssa näyttelijöille koe-esiintymiset. Ohjaajan täytyy hyväksyttää tuottajalla kaikki päätökset ja tuottajalla on viime kädessä kaikki valta päätöksissä. (Crisp 2002, 30—31.) Tuottaja kirjoittaa kuvauspaikoista riskianalyysit sekä jokaiselle kuvauspäivälle oman *call sheet* -dokumentin.

Kuvauspaikalla tuottaja on apuna ohjaajalle. Sillä aikaa, kun ohjaaja on kiireinen kuvausryhmän kanssa, tuottaja pitää huolta muusta tiimistä ja antaa tukensa ohjaajan päätöksille kuvauspaikalla. Tuottaja katsoo jokaisen kuvauspäivän raan kuvamateriaalin ja näin pystyy objektiivisesti huomaamaan virheet. (Filmmakers 2016.)

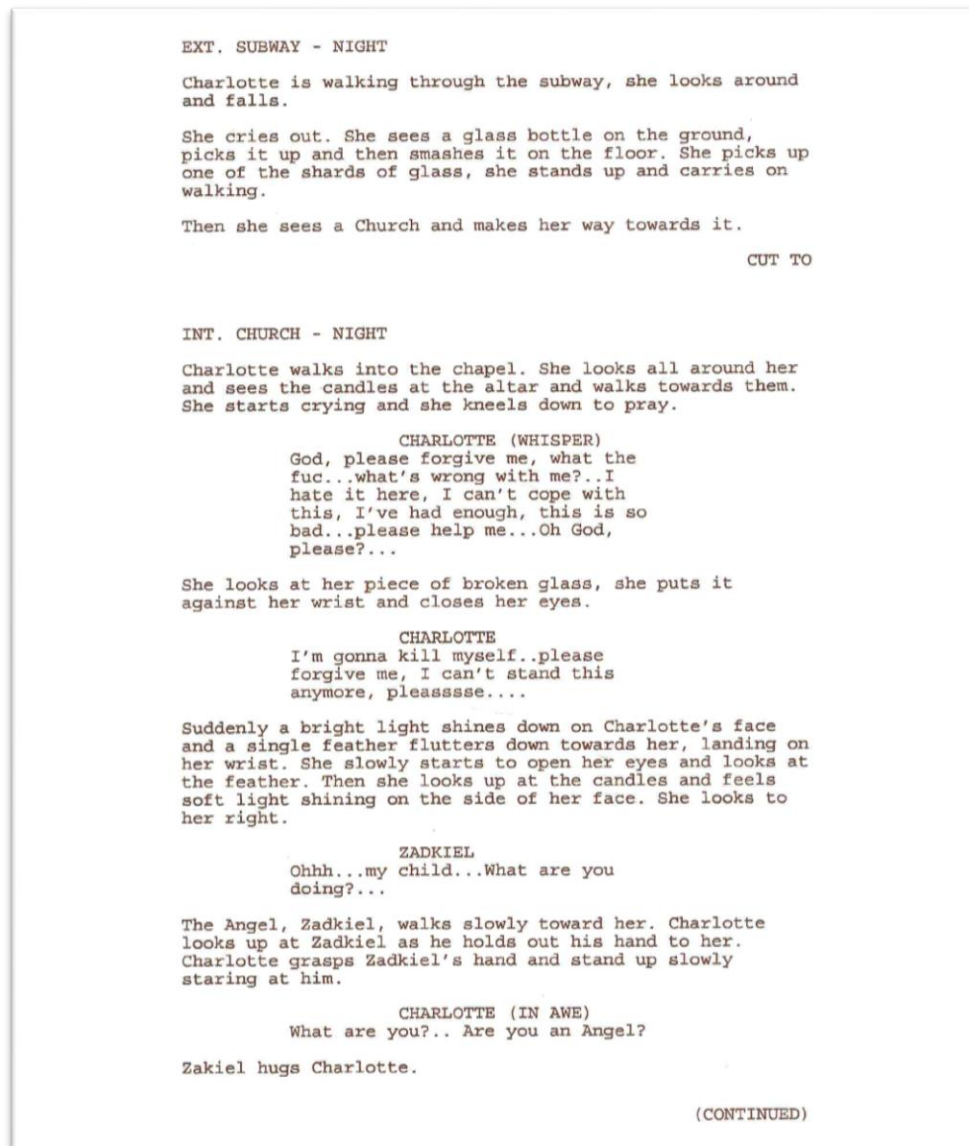
4 FORGIVENESS-LYHYTELOKUVAPROSESSI NÄKÖKULMASTA

OHJAAJAN

Tässä opinnäytetyössä esimerkkinä käyttämälläni lyhytelokuvalla oli kaksi samanarvoista ohjaajaa. Kuvauspaikalla ohjaajien roolit jaettiin kahtia; toinen piti huolen näyttelijöistä ja blokkauksesta, toinen taas kuvausryhmästä ja heidän työskentelystään. Itse olin vastuussa jälkimmäisestä. Muu tuotantoryhmä koostui saman vuosikurssin opiskelijoista sekä muutamasta ulkopuolisesta avustajasta. Avustajat työskentelivät kamera-assistenttina, äänimiehen avustajana ja taideosaston avustajana. Lyhytelokuvan esituotantovaihe oli alkanut jo syyslukukauden aikana, joten ensimmäinen versio käsikirjoituksesta ja näyttelijät olivat jo valmiina esituotannon loppuvaiheita varten.

4.1 Esituotanto

Esituotantovaiheessa ensimmäisenä tehtävänä oli saada aikaan toimiva ja kaikkia miellyttävä käsikirjoitus (Kuva 10). Toinen ohjaajista kirjoitti käsikirjoituksen ensimmäisen version, mutta elokuvan tuottajan ollessa tyytymätön siihen, järjestimme tuottajan kanssa muutamia tapaamisia, joissa muokkasimme käsikirjoitusta sellaiseksi, jotta me ohjaajat olisimme siihen tyytyväisiä ja tuottaja sen hyväksyisi. Käsikirjoituksen valmistuttua järjestimme *table reading* -kokouksen, jossa luimme ja näyttelimme käsikirjoituksen ääneen ja näin saimme selville käsikirjoituksen pituuden.

KUVA 10. Katkelma Forgiveness-lyhytelokuvan käsikirjoituksesta

Saatuamme käsikirjoituksen valmiiksi, oli aika siirtyä tekemään kuvakäsikirjoitusta. Sovimme yhdessä, että kuvakäsikirjoituksen tekee ohjaajista se, joka on vastuussa näyttelijöistä sekä pääkuvaaja. Aikataulullisista syistä kuvakäsikirjoitus jäi kuitenkin tekemättä, mutta se ei onneksi vaikuttanut tuotannon onnistumiseen.

Käsikirjoitusten jälkeen teimme kuvauslistat (Kuva 11). Niistä päävastuun otti pääkuvaaja ja hyväksytti ne kuvausryhmästä vastuussa olevalla ohjaajalla, eli minulla. Toimitin tarvittavat muutokset pääkuvaajalle ja tein omat muistiinpanoni listojen perusteella. Kuvauspaikalla niin minulla ohjaajana, kuin pääkuvaajallakin oli omat kopionsa listoista ja kuvausten edetessä pidin huolen siitä, että kaikki tuli kuvattua. Tarvittaessa

karsin kuvauslistaa ja yhdistin otoksia. Jouduin tekemään näin useamman kerran lyhytelokuvan kuvausten aikana aikataulullisten syiden vuoksi.

 CAMERA SHOT LIST

FORGIVENESS

Production title _____ Sheet no. 3/3

Director Abdulrahman Mustafa & Marianne Väinänen Date _____

Location Wolverhampton, West Midlands, UK Scene _____

Shot #	Shot size / angle	Movement	Notes
3.22	CU <i>ZADKIEL CU</i>	STATIC	DIALOGUE
3.23	MCU	STATIC	DIALOGUE
3.24	3 SHOT	STATIC	C- BECOMES OVERWHELMED
3.25	CU	SLIDE	C- LOOKS SIDE TO SIDE
3.26	3 SHOT	STATIC	C- PUSHES PAST AID
3.27	MS	STATIC	DIALOGUE
3.28	CU	STATIC	DIALOGUE
3.29	WS	STATIC	DIALOGUE
3.30	CU	STATIC	LOKI COIN TRICK
3.31	CU	STATIC	LOKI DIALOGUE
4.1	WS/MONTAGE	STATIC MONTAGE	C- SOLICITING SEX ON STREET-TIMELAPSE
5.1	WS/CUMS	STATIC	TOILETS/DRUGS/SNORTING
6.1	WS TIMELAPSE	STATIC	C- ALONE IN ROOM
7.1	2SHOT <i>midshot</i>	STATIC	LOKI & ZADKIEL SHOWDOWN
7.2	ECU	STATIC	LOKI MOUTH
7.3	ECU	STATIC	ZADKIEL EYES
7.4	ECU	STATIC	LOKI MOUTH ANGRY
7.5	MS <i>LOW ANGLE</i>	STATIC	LOKI AND ZADKIEL LOOM OVER C-
7.6	CU-MS	TRACK OUT	C- BLOCKS OUT THE ANGEL AND DEMON
7.7	MS	STATIC	PRIEST DIALOGUE

contacts on → 7m ECU STATIC *LOKI EYES* ✓
7m ECU STATIC *ZADKIEL MOUTH* ✓

 FILMSOURCING Filmsourcing accepts no legal responsibility for the use of Filmsourcing sample contracts or templates.

KUVA 11. Yksi Forgiveness -lyhytelokuvan kuvauslistoista

Lyhytelokuvan tuottaja oli vastuussa kuvauspaikkojen etsimisestä. Kuvasimme lyhytelokuvan paikkakunnalla, jossa tuottaja oli asunut jo muutaman vuoden, joten alue oli hänelle tuttu. Hän toimitti ehdottamistaan kuvauspaikoista kuvat minulle ja pääkuvaajalle, minkä jälkeen itse kävin vielä paikan päällä katsomassa mahdolliset kuvauspaikat, ja sitten yhdessä päätimme lopulliset paikat.

4.2 Tuotanto

Itse tuotantovaihe kesti neljä päivää. Nämä neljä päivää olivat täysiä kuvauspäiviä; kaksi ulkokuvauspäivää ja kaksi sisäkuvauspäivää studiossa. Tuotannossa pääkuvaajan toiveesta käytimme hänen omistamaansa Canon EOS 7D Mark 1 -kameraa ja olimme tyytyväisiä kuvausjälkeen. Saimme yliopistolta käyttöön kaikki tarvikkeet mitä tarvitsimme, ja listalla oli myös *dolly track*, eli raide kameralle, jotta sitä voidaan sulavasti liikuttaa lattialla (Kuva 12). Äänen nauhoittamiseen käytimme haulikkomikrofonia ja teleskooppipuomia sekä mikrofonin päällä karvaa vähentämään häiritseviä ääniä.

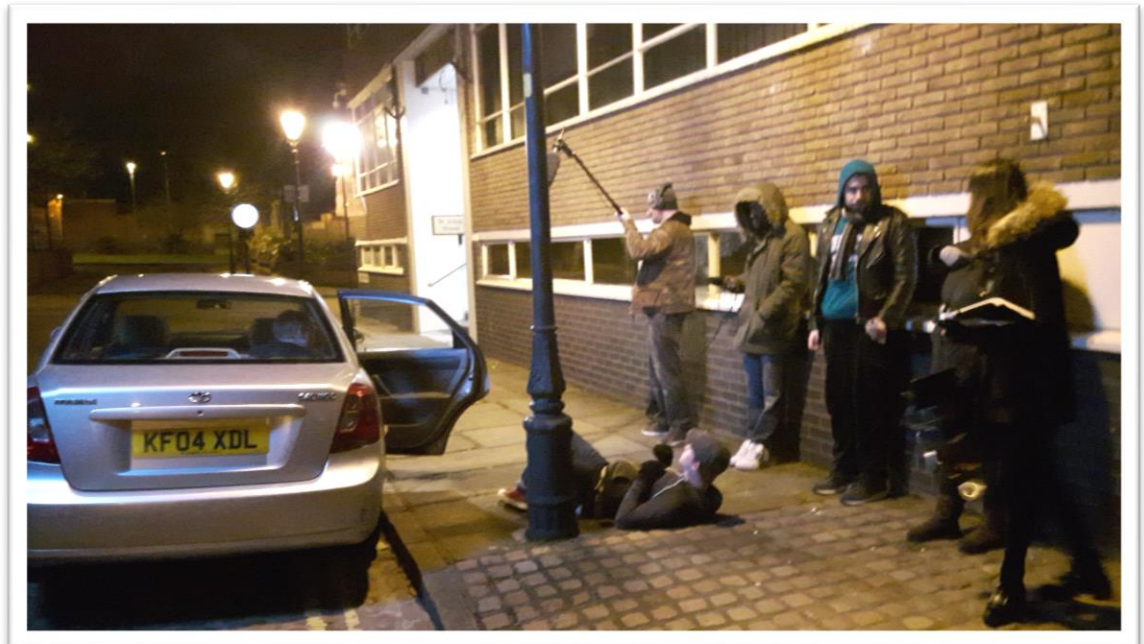

KUVA 12. Raide käytössä studiossa

Kameraa varten varasimme yliopistolta käyttöön kolmijalan ja erillisen monitorin, jonka avulla olisi muun muassa helpompaa tarkentaa. Kuvausvaloiksi valitsimme De-dolight -merkkisen valosetin, jossa jokaisella valolla on oma himmennin.

Ensimmäisenä kuvauspäivänä kuvasimme suurimman osan ulkokohtauksista (Kuva 13). Oli luontevaa aloittaa kuvaaminen lyhytelokuvan ensimmäisestä kohtauksesta, sillä

se vaati eniten luovuutta. Esituotannon suunnitelmista poiketen olimme joutuneet vaihtamaan kuvauspaikan, sillä alkuperäisen kuvauspaikan omistajan kanssa oli vaikea päästä yhteisymmärrykseen paikan käytöstä. Toisin kuin olimme alun perin suunnitelleet, joutuimme myös luopumaan kamerakurjen käytöstä, sillä katu jolla kuvasimme, oli mukulakivikatu eikä meillä ollut tarvittavaa alustaa kurjelle. Tästä huolimatta saimme hyviä ottoja ensimmäiseen kohtaukseen, ja asiaa helpotti, että valaistus oli suunniteltu etukäteen. Toista kohtausta varten siirryimme toiselle kuvauspaikalle, lähellä sijaitsevaan alikulkutunneliin, joka toi oman haasteensa valaistuksen kanssa. Olisin toivonut, että valaistuksesta vastuussa ollut henkilö olisi tehnyt suunnitelman myös toista kohtausta varten, sillä oikeanlaisen valaistuksen rakentaminen vei paljon aikaa.

KUVA 13. Kuvausryhmä kuvauspaikalla ensimmäisenä kuvauspäivänä

Toisena kuvauspäivänä kuvasimme viimeisen ulkokohtauksen sekä kohtauksen, jossa tarvitsimme käyttää yhden tuotantotiimin jäsenen asuntoa. Ulkokohtaus oli helppo toteuttaa, sillä kaikki otot olivat samanlaisia; vaihdoimme vain kameran paikkaa kadulla, jotta näyttäisi siltä, että näyttelijä olisi eri kadulla. Asunnossa kuvattavaan kohtaukseen meni hieman enemmän aikaa kuin olimme suunnitelleet, sillä ulkona alkoi sataa vettä ja osa valoista tuli sijoittaa ulos. Valot suojattuamme itse kuvaaminen sujui kuitenkin ongelmitta.

Kolmantena päivänä siirryimme kuvaamaan studioon. Aamulla valvoin, kun taideosasto rakensi lavasteita ennen kuin muu tuotantotiimi saapui paikalle. Muun tuotantotiimin saavuttua paikalle he alkoivat rakentaa valaistusta ja sovitella kamerapaikkoja (Kuva 14). Tarkoituksena oli saada kuvattua niin monta kohtausta kuin mahdollista. Kuvauspäivän alussa näyttelijöiden blokkauksessa kesti aivan liian pitkään, minkä takia jäimme aikataulusta lopulta jälkeen noin kahdella tunnilla, ja näin ollen viimeiselle kuvauspäivälle jäi paljon kuvattavaa.

KUVA 14. Studioissa valaistuksen rakentamista

Neljäntenä, eli viimeisenä kuvauspäivänä jouduimme kiirehtimään kohtausten kanssa, sillä edelliseltä kuvauspäivältä oli jäänyt todella paljon kuvattavaa. Ohjaajana jouduin karsimaan ja yhdistämään kuvauslistaa todella paljon.

Kuten jo alussa mainitsin, lyhytelokuvallamme oli kaksi ohjaajaa, joista toisen vastuualueena oli näyttelijät. Näin ollen hän hoiti näyttelijöiden blokkauksen kuvauspaikalla (Kuva 15). Tällä aikaa toinen ohjaaja huolehti kuvausryhmästä ja lopusta tiimistä. Kohtauksesta riippuen blokkauks kesti noin 10—15 minuuttia ja useimmiten näyttelijöille jäi hyvin aikaa harjoitella kohtausta keskenään sillä aikaa, kun kuvausryhmä vielä laittoi kuvauspaikkaa kuntoon.

KUVA 15. Näyttelijöiden blokkausta kohtausten välillä

Itse olin vastuussa kuvausryhmästä ja työskentelin seuraavasti: jokaisen kuvauspäivän alussa kävin kuvausryhmän ja muun tuotantotiimin kanssa läpi aikataulun ja mitä päivän aikana on tarkoitus kuvata. Kuvausten aikana pidin huolen kuvauslistoista ja siitä, että kaikki tulee kuvattua (Kuva 16). Vastuullani oli pitää huolta, että äänimiehet olivat paikalla ja valmiina työskentelemään, kun heitä tarvittiin.

KUVA 16. Kuvausryhmän ohjausta kuvauspaikalla

4.3 Jälkituotanto

Jälkituotannossa editointi oli ulkoistettu erilliselle editoijalle ja olin ohjaajana itse vastuussa editoinnin valvomisesta. Toimitin editoijalle kaikki kuva- ja äänimateriaalit sekä lokiarkit jokaisesta kuvauspäivästä. Annoin hänelle ohjeet joilla hän pääsisi alkuun editoinnissa ja kerroin mitä haemme elokuvalta. Pidimme viikoittaisia tapaamisia, joiden aikana editoija esitteli minulle mitä oli saanut aikaan ja annoin hänelle palautetta ja kerroin mitä haluan hänen seuraavaksi tekevän.

Kuvaeditoinnin jälkeen elokuvan *offline*-leikkaus siirtyi äänieditoijalle. Hän sai aikaan vapaat kädet editoinnissaan, sillä minulla ei ollut kovin montaa ehdotusta perusäänieditoinnin lisäksi. Hän päätyi itse tekemään elokuvan taustalle tehosteääniä, jotka kuulostivat mielestäni hyvältä ja elokuvaan sopivalta. Kuva- ja äänieditoinnit tehtiin kokonaan Adobe Premier Pro CC -editointiohjelmalla.

TAULUKKO 1. Kokoomataulukko Forgiveness-lyhytelokuvan tuotannosta

Esituotanto	<ol style="list-style-type: none"> 1. Käsikirjoitus 2. Table reading 3. Kuvakäsikirjoitus 4. Kuvauslistat 5. Budjetti ja tuotantoaikataulu 6. Kuvauspaikkojen etsiminen
Tuotanto	<p>Kuvauspäivä 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ulkokohtaukset <p>Kuvauspäivä 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viimeinen ulkokohtaus • Asunnossa kuvattava kohtaus <p>Kuvauspäivä 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lavasteiden rakentaminen studioon • Studioissa kuvattavat kohtaukset <p>Kuvauspäivä 4</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studioissa kuvattavat kohtaukset
Jälkituotanto	<ol style="list-style-type: none"> 1. Raa'an kuvausmateriaalin katsominen läpi

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Kuva- ja äänimateriaalien, sekä lokiarkkien toimitus editoijalle 3. Narrative leikkaus 4. Offline leikkaus 5. Online leikkaus ja äänien editointi 6. Press kit, elokuvajulisteet ja elokuvan levikkiversio
--	---

Tuotannolla oli tietty tuotantoaikataulu ja sen puitteissa pysyminen oli tärkeää koko tuotannon onnistumiselle. Jotta kohtausten kuvaaminen onnistui, oli tärkeää saada esituotanto pois alta ja niin ikään, jotta jälkituotanto onnistui, oli tärkeää saada kaikki kuvattua ajallaan. Forgiveness-lyhytelokuvan tuotanto ja sen aika tapahtuneet asiat ovat selkeästi jaettavissa esituotantoon, tuotantoon, jälkituotantoon, sekä tuotannon sisällä tapahtuneisiin neljään kuvauspäivään (Taulukko 1).

5 YHTEENVETO

Aikaisempi kokemus ohjaajan työstä auttoi hyvin paljon tässä projektissa työskentelemissä. Vaikka oma kokemukseni ohjaajana työskentelemisestä tuleekin monikamera-tuotannoista urheilun ja festivaalien parissa, oli niiden pohjalta helppo lähteä ohjaamaan yhtä kameraa ja kuvausryhmää. Projektissa auttoi, että vastuussa elokuvasta oli yhden ohjaajan sijasta kaksi. Mielestäni oli hyvä idea jakaa vastuualueet näyttelijöihin ja kuvausryhmään. Toinen ohjaajista oli luonteeltaan enemmän ”taiteellinen”, kun taas itse olen enemmän käytännönläheinen, joten oli luontevaa, että hän oli vastuussa näyttelijätyöstä ja itse olin vastuussa kuvausryhmästä ja käytännönasioista, kuten aikataulujen ja budjetin laatimisesta tuottajan kanssa. Tuottaja hoiti oman osa-alueensa moitteettomasti, ja tällä oli suuri vaikutus tuotannon onnistumiselle.

Käsittääkseni yliopistolla, jossa olin vaihto-opiskelemaisena, ja kyseisellä kurssilla, ei ole juuri ollenkaan varattu aikaa kameratyön perinpohjaiselle harjoittelulle. Enemminkin keskitytään vain taiteelliseen puoleen ja käsikirjoittamiseen. Tämä aiheutti hankaluuksia muun muassa siinä, ettei muilla kuin pääkuvaajalla ja itselläni tuntunut olevan käsitystä kameran käytöstä tai peruskolmipistevalaisusta. Tästä aiheutui ongelmaa etenkin kuvauspaikalla, kun tuotantotiimin jäsenet yrittivät kaikki hoitaa vain oman vastuualueensa.

eensa, eivätkä osanneet auttaa toisiaan. Vaikka suuntautuisikin pelkästään käsikirjoittamiseen, tai elokuvaohjaukseen, on mielestäni hyvin tärkeää olla ymmärrys jokaisesta pienestä osasta, joista muodostuu elokuvatuotannon kokonaisuus. Hyvä ohjaaja ymmärtää tuotannosta kaiken kameramiehen työskentelystä valaistuksen rakentamiseen.

Elokuvaohjauksessa verrattuna esimerkiksi live-taltioinnin ohjaukseen oman haasteensa tuo se, että kaiken pitää onnistua täydellisesti juuri siinä hetkessä. Kuvausryhmälle, näyttelijöille, ja erityisesti ohjaajalle latautuu paljon paineita kuvauspäiville. Kuvauspäivät ovat pitkiä ja koettelevat kaikkien hermoja. Tästä projektista oppineena varaisin aina yhden ylimääräisen kuvauspäivän kaiken varalta, sillä olisimme päässeet paljon parempaan lopputulokseen ilman kiirehtimistä. Elokuvatuotannoissa ohjaajalta vaaditaan määrätietoisuutta, sillä on tärkeää, että ohjaajalla on selkeä näkemys siitä, millaisen hän haluaa elokuvasta tulevan. Ohjaajan on oltava perehtynyt elokuvatuotannossa kaikkiin tuotannon osa-alueisiin, ei vain ohjaamiseen, jotta hän on tilanteen tasalla ja voi tarvittaessa auttaa tuotantotiimiään.

LÄHTEET

Aaltonen, Jouko 2002. Käsikirjoittajan työkalut: Audiovisuaalisen käsikirjoituksen tekijän opas. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

About Offline and Online Editing 2016. Final Cut Pro 7 User Manual. <http://documentation.apple.com/en/finalcutpro/usermanual/index.html#chapter=91%26section=1>. Ei päivitystietoa. Luettu 18.8.2016.

Crisp, Mike 2002. Directing Single Camera Drama. Oxford: Focal Press.

Director 2016. Creative Skillset. WWW-dokumentti. http://creativeskillset.org/job_roles/758_director. Ei päivitystietoa. Luettu 19.7.2016.

Directors in Post-Production 2016. My First Job in Film. WWW-dokumentti. <http://www.myfirstjobinfilm.co.uk/directorsinpost.html>. Ei päivitystietoa. Luettu 20.7.2016.

Dunderfelt, Tony 2012. Konttorikemiaa: seitsemän avainta hyvään yhteistyöhön. Helsinki: Helsingin seudun kauppakamari / Helsingin kamari Oy.

Elokuvakulttuuri 2016. Elokuvantaju. WWW-dokumentti. <http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/esituotanto.jsp>. Ei päivitystietoa. Luettu 20.8.2016.

Grove, Elliot 2015. 7 Essentials for a press kit. Blogi. <http://www.raindance.org/7-essentials-for-a-press-kit/>. Päivitetty 18.7.2015. Luettu 26.8.2016.

Hirvonen, Elina (toim.) 2003. Käsikirjoittaminen: televisio, elokuva, radio. Helsinki: Art House Oy.

James, Luke 2016. Why is Pre-Production so important? Blogi. <https://luke-james7.wordpress.com/unit-1/unit1-why-is-pre-production-so-important/>. Ei päivitystietoa. Luettu 21.7.2016.

Lehtinen, Esa 2014. Työyhteisön toiminnan ”kolme muskettisoturia”: Avoimuus, Luottamus ja Työhön sitoutuminen. Blogi. Päivitetty 17.2.2014. Luettu 5.9.2016.

Leino, Tomi 2003. Sanoista eläviä kuvia: käsikirjoittajan opas. Helsinki: Otava.

Moura, Gabe 2015. Shot list. Blogi. <http://www.elementsofcinema.com/cinematography/shot-list/>. Päivitetty 2.8.2015. Luettu 15.8.2016.

Online and Offline Editing 2016. Cyber College. WWW-Dokumentti. <http://www.cybercollege.com/tvp058.htm>. Päivitetty 17.1.2016. Luettu 20.7.2016.

Pasquine, Frank 2009. The 5 Stages of Blocking a Scene. Blogi. <https://www.nyfa.edu/film-school-blog/the-5-stages-of-blocking-a-scene/>. Päivitetty 18.6.2009. Luettu 15.8.2016.

Storyboards 2016. Digital Animation. WWW-dokumentti. <http://accad.osu.edu/womenandtech/Storyboard%20Resource/>. Ei päivitystietoa. Luettu 22.8.2016.

The Film Director 2016. Filmmakers. WWW-dokumentti. <http://www.filmmakers.com/features/film/director.htm>. Ei päivitystietoa. Luettu 29.8.2016.

The Film Director 2016. Media College. WWW-dokumentti. <http://www.mediacollege.com/employment/film/director.html>. Ei päivitystietoa. Luettu 22.8.2016.

TV or film director 2016. National Careers Service. WWW-dokumentti. <https://nationalcareersservice.direct.gov.uk/advice/planning/jobprofiles/Pages/tvorfilmdirector.aspx>. Ei päivitystietoa. Luettu 22.8.2016